

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-02

№ 94-28/17-225(64641)

"17" березня 2017 р.

Домані Анастасії-Єві Крістель

Ви ініціювали петицію про забезпечення прав трансгендерних людей в Україні. В установленій Законом України «Про звернення громадян» строк вона не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку і відповідно до цього Закону (стаття 23-1) розглядається як звернення громадян.

За дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України І.Геращенко дане звернення було розглянуто в Комітеті з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин в межах предмету відання.

З приводу порушеного питання повідомляємо наступне.

Питання боротьби з дискримінацією в Україні врегульовано на законодавчому рівні.

Так, організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина визначені Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Згідно з частиною першою статті 1 зазначеного Закону дискримінація - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними **або іншими ознаками**, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Відповідно до частини другої статті 6 зазначеного Закону забороняються форми дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб, визначені статтею 5 цього Закону. Особи, винні в порушенні вимог законодавства про запобігання та протидію дискримінації, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Указом Президента України від 25 серпня 2015 року №501/2015. Затверджено Національну стратегію у сфері прав людини (далі -- Національна

стратегія). Цей системний документ, увібрав в себе, з-поміж іншого, унеможливлення жорстокого поводження, ідеї недискримінації, вимоги врахування прав та інтересів людей, які є особливо вразливими.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015р. №1393-р. затверджено План дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року. Пунктами 60 «Забезпечення захисту прав пацієнтів» та 62 «Забезпечення доступу до одержання медичної допомоги особам, яким встановлено діагноз інтерсексуальність» Плану дій передбачено: утворення міжвідомчої робочої групи із залученням міжнародних спеціалістів та фахівців для здійснення моніторингу ситуації, розроблення та підготовки спецкурсу за напрямом “інтерсексуальність”, включення даного спецкурсу до програм підвищення кваліфікації; утворення мультидисциплінарної робочої групи з питань розроблення та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини.

Пунктом 105 «Забезпечення комплексності та узгодженості законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації, упровадження відповідних та своєчасних позитивних дій на національному та місцевому рівні у сфері запобігання та протидії дискримінації, забезпечення ефективного та своєчасного реагування держави на нові виклики», зокрема, передбачено розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про внесення змін до Закону України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” щодо: приведення у відповідність з положеннями актів права ЄС переліку підстав, за якими забороняється дискримінація, включаючи заборону дискримінації на ґрунті сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, розширення переліку форм дискримінації (віктимізація), врегулювання питання заборони множинної дискримінації та дискримінації за асоціацією, уточнення сфер дії закону; розширення положень, які регулюють питання встановлення особливих правовідносин, які не можуть вважатися дискримінаційними (виключення); розроблення Порядку здійснення заміни офіційних документів особам, яким встановлено клінічний діагноз “транссексуальність”, та підготовка пропозицій щодо внесення відповідних змін до інших нормативних документів; підготовка пропозиції щодо внесення змін до наказу МОЗ від 3 лютого 2011 р. № 60 “Про удосконалення надання медичної допомоги особам, які потребують зміни (корекції) статевої належності” та розділу 2 Правил внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання, затверджених наказом Мін’юсту від 12 січня 2011 р. № 96/5, тощо.

Згідно з інформацією, зазначеною у звіті щодо виконання Плану дій, підготованому Міністерством юстиції, наказом МОЗ України від 25.12.2015 № 899 «Про затвердження складу мультидисциплінарних робочих груп з розробки медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини у 2015-2016 роках» створено мультидисциплінарну робочу групу з опрацювання медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги за темою «Транссексуалізм».

Згідно з інформацією Міністерства охорони здоров’я, з метою удосконалення медичної допомоги при гендерній дисфорії, наказом МОЗ України від 15.09.2016 № 972 «Про затвердження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гендерній дисфорії» було

затверджено уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

05.10.2016 року МОЗ України затвердило Наказ №1041 «Про встановлення медико-біологічних та соціально-психологічних показань для зміни (корекції) статевої належності та затвердження форми первинної облікової документації й інструкції щодо її заповнення», яким скасовано наказ МОЗ України від 3 лютого 2011 р. № 60 та затверджено нові медико-біологічні та соціально-психологічні показання для зміни (корекції) статевої належності, які не містять дискримінаційних положень.

На даний час на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу), р.№3501, метою якого є усунення прогалин у законодавстві щодо відповідальності за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації в Україні, забезпечення належної реалізації повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо контролю за дотриманням законодавства у цій сфері та уточнення положень Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» відповідно до актів права ЄС, імплементація яких передбачена Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Зазначений законопроект був прийнятий у першому читанні і підготовлений Комітетом до другого читання з урахуванням пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та очікує розгляду.

Отже в нашій державі поступово, крок за кроком вдосконалюється антидискримінаційне законодавство, яке серед інших категорій спрямоване на захист прав трансгендерних осіб в Україні.

З повагою,

Голова Комітету

Г.М. Немиря